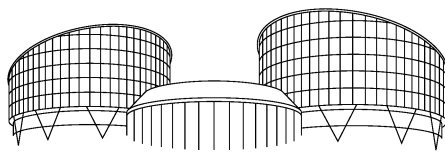

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA DANEȘ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 44332/16 și alte două cereri – a se vedea lista din anexă)

HOTĂRÂRE

Art. 8 • Viață privată • Obligații pozitive • Respingerea acțiunii civile formulate de membrii conducerii Ordinului național al doctorilor veterinari împotriva unui jurnalist, în scopul protejării reputației lor după publicarea unui articol într-un săptămânal local • Punerea adecvată în balanță a intereselor în joc în conformitate cu criteriile stabilite de Curtea europeană.

STRASBOURG

7 decembrie 2021

DEFINITIVĂ

7 martie 2022

Hotărârea a rămas definitivă în temeiul art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Daneș și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,

Tim Eicke,

Faris Vehabović,

Iulia Antoanella Motoc,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Jolien Schukking, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefieră adjunctă de secție*,

Având în vedere:

cererile (nr. 44332/16, 44829/16 și 44839/16) îndreptate împotriva României, prin care trei resortisanți ai acestui stat, domnul Mihai Daneș („primul reclamant”), domnul Liviu Harbuz („al doilea reclamant”) și domnul Viorel Andronie („al treilea reclamant”), au sesizat Curtea la 26 iulie 2016, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

decizia de a aduce la cunoștința Guvernului român („Guvernul”) capătul de cerere privind dreptul reclamanților la respectarea vieții lor private (art. 8 din Convenție) și de a declara cererea inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere,

observațiile părților,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 16 noiembrie 2021,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea privește respingerea acțiunii civile pe care reclamanții, membri ai conducerii Colegiului Medicilor Veterinari din România (denumit în continuare „C.M.V.R. ”), au formulat-o împotriva unui jurnalist în scopul de a-și proteja reputația în urma publicării unui articol într-un săptămânal local. Reclamanții invocă art.8 din Convenție.

ÎN FAPT

2. Informațiile privind data nașterii, domiciliul și reprezentantul reclamanților sunt prezentate în tabelul anexat.

3. Guvernul a fost reprezentat de agenții săi guvernamentale, cel mai recent de doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

I. ARTICOLUL DE PRESĂ ÎN LITIGIU

4. Jurnalistul A.A.C.O. a publicat în ediția din 18-24 martie 2013 a săptămânalului Bihoreanul și pe site-ul aceluiași ziar un articol intitulat „Otrava din carne. În plin scandal al cărnii contaminate cu antibiotice, un medic veterinar din Bihor acuză: vinovatul este conducerea C.M.V.R. ” Articolul era redactat astfel:

„Laptele contaminat cu aflatoxină și calul vândut drept vită au pus pe jar autoritățile, iar scandalul l-a obligat pe însuși președintele Autorității Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor (« A.N.S.V.S.A. ») să-și prezinte demisia. Despre un alt pericol, însă, consumatorii nici nu au habar, deși poate fi letal: zilnic, pe mesele oamenilor ajung cantități însemnate de alimente contaminate cu reziduurile medicamentelor administrate animalelor în exces ori chiar inutil.

Urmarea? Când oamenii care le consumă se îmbolnăvesc, medicamentele nu-și mai fac efectul asupra lor, astfel încât pe viitor pot muri chiar și dintr-o infecție considerată acum una oarecare. Responsabilitatea – acuză un veterinar orădean – o poartă chiar conducerea Colegiului Medicilor Veterinari, care controlează comerțul cu medicamente de uz veterinar, o afacere de zeci de milioane de euro, incomparabil mai profitabilă decât exercitarea cu bună-credință și onestitate a profesiei de medic veterinar.

Genocid lent

Săptămâna trecută, președintele ANSVSA Mihai Țurcanu demisionează pe fondul scandalurilor privind siguranța produselor alimentare, cărora le-a pus capăt reclamația autorităților din Germania că o firmă românească a exportat carne de curcan cu resturi de antibiotice.

« Îndoparea animalelor cu medicamente e un adevărat genocid lent, fiind mai dăunătoare chiar decât E-urile cu potențial cancerigen », consideră medicul veterinar (C.M) (foto), secretarul general al Patronatului Medicilor Veterinari Privati din România, care a atras atenția asupra acestui pericol încă de acum trei ani. Motivul? În timp efectele sunt devastatoare pentru oamenii care consumă produse de la animalele așa-numite « de rentă »: lapte, brânză, carne, ouă. « Practic, oamenii iau antibiotice fără să știe și ajung la antibioretistență », explică medicul.

« Neavând decât cunoștințe empirice, țărani și fermieri cumpără și administrează animalelor medicamente cum cred ei. Nerespectând perioada de așteptare în care medicamentele trebuie să se metabolizeze, comercializează apoi produsele. Dar medicamentele sunt eliminate din corpul animalelor de 3-4 ori mai mult prin lapte decât prin urină. (Țărani și fermieri) ignoră chiar și că administrarea unor medicamente în perioada de lactație a animalelor e complet interzisă. A doua zi omul duce laptele în piață sau, mai rău, carnea animalului pe care, pentru că nu s-a însănătoșit în urma așa-zisului tratament, îl sacrifică și îl valorifică pentru a nu rămâne cu paguba. De multe ori cumpără lapte contaminat părinții unor copii bolnavi, care cred că nu trebuie să aibă altă grijă decât să-l fiarbă », explică Maier.

Boli mortale...

Din practica de zi cu zi, veterinarul bihorean a constatat că țărani și mici fermieri administrează medicamente animalelor fără ca acestea să fie diagnosticate de vreun medic, ceea ce duce la un « eșec terapeutic » care maschează adevăratele cauze ale bolilor, administrează medicamentele nejustificat în viroze respiratorii, gripă, neoplasme și alergii, aleg greșit antibioticul deoarece nu-i cunosc spectrul antimicrobian de acțiune, asociază inutil antibioticele, le dozează excesiv sau

HOTĂRÂREA DANES ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

insuficient, le administrează pe o durată prea lungă sau prea scurtă și nu respectă intervalul între două administrări, ba chiar le folosesc în scop profilactic, crezând că așa pot preveni îmbolnăvirea animalelor.

Ca urmare, oamenii care consumă produse de la animalele contaminate devin vulnerabili atunci când, la rândul lor, trebuie tratați cu antibiotice în boli infecțioase (de la gripă, viroze respiratorii ori febră până la bruceloză, tetanos ori antrax). La fel se întâmplă și cu produsele antiparazitare [(utilizate în tratamentul) giardiozei, teniazei ori trichinelozei].

Totul e posibil, explică doctorul (C.M.), deoarece în România circulația medicamentelor nu este reglementată. «În toate țările UE, medicamentele de uz veterinar le pot prescrie și administra doar medicii veterinari. Numai la noi se vând la liber». Revoltător, povestește medicul, «în 2011, la inaugurarea noului sediu al DSVSA (direcția departamentală sanitar veterinară pentru siguranța alimentelor) Bihor, i-am cerut directorului general al ANSVSA Corneliu Ceică să facă demersuri pentru reglementarea circulației medicamentelor de uz veterinar și mi-a răspuns că este „prea mic pentru un război atât de mare”. M-a lăsat fără replică. Mă întrebam de ce mai ocupă funcția dacă nu poate garanta siguranța alimentelor, cum cere chiar și denumirea instituției. »

Afacere de milioane

De ce războiul este „mare”? Pentru că negoțul cu aceste medicamente produce anual zeci de milioane de euro, iar profitorii sunt inclusiv șefi din DSVSA-uri, ANSVSA și ai Colegiului Medicilor Veterinari. Chiar săptămâna trecută, un reportaj TV arăta cum directorul de la Suceava patronează o farmacie veterinară și, deci, are interesul să vândă orice, oricui și oricum. La fel, site-ul revistei *Veterinarul* prezenta dezvăluiri făcute de conducerea Patronatului Medicilor Veterinari Privati din România (PMVR) despre legăturile, pe bani mulți, între conducerea CMVR și producătorii și comercianții de medicamente.

Culmea e că, anul trecut, la inițiativa PMVR, președintele de atunci al ANSVSA, (R.R.), a emis un Ordinul 41/2012, prin care pentru prima oară se aplica Legea 160 privind siguranța alimentelor, reglementând circulația medicamentelor de uz veterinar, în sensul că farmaciile veterinare puteau fi deținute doar de medici veterinari cu liberă practică, trebuia să funcționeze în același spațiu sau într-un spațiu funcțional legat de cabinetele veterinare, iar prescripția și administrarea medicamentelor putea fi făcută doar de medici veterinari. La doar câteva zile, însă, conducerea CMVR a contestat Ordinul, cerând anularea lui în justiție pe motiv că fusese emis fără respectarea condițiilor de transparență decizională. PMVR arată, însă, că interesul nu a fost respectarea deontologiei profesiei de medic veterinar, ci obținerea unor profituri cât mai mari de pe urma vânzării la liber a acestor medicamente. Explicația? Președintele Colegiului (V.A.– cel de-al treilea reclamant), prim-vicepreședintele (L.H. – cel de-al doilea reclamant) și secretarul (M.D. – primul reclamant) reprezintă interesele unor firme precum (I.), (S.) și (F.), controlate de un afacerist, (S. S.), care a preluat fraudulos atât Institutul Pasteur din București, cât și cel mai mare distribuitor de medicamente pentru uz veterinar din țară, (firma) (F) (la care secretarul CMVR e chiar angajat).

Culmea, șefii Colegiului au cerut anularea Ordinului 41/2012 fără să fi avut mandatul medicilor veterinari pe care, chipurile, îi reprezintă, lovind astfel și în interesele profesionale ale acestora. «Colegiul Medicilor umani apără interesele medicilor umani, breasla notarilor apără interesele notarilor, doar Colegiul Medicilor Veterinari e împotriva medicilor veterinari și a sănătății populației», spune (C.M.).

Analize „pe sărite”

Și mai grav e că Direcțiile județene Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, deși au compartimente de farmacovigilență, nu fac analize pentru depistarea reziduurilor de medicamente din produsele animale decât în mod sporadic, pentru că sunt prea scumpe. «De obicei se fac analize pentru depistarea zoonozelor, cum e trichineloză, dar pentru identificarea resturilor de medicamente foarte rar, din cauză că pot costa până la 200 de lei», spune (C.M.).

Bihoreanul l-a abordat pe această temă pe șeful DSVSA Bihor, (R. M.) (foto), însă oficialul s-a dovedit iritat de întrebări și de temă, motivând că acestea sunt „secrete de serviciu” și adăugând că în tot județul există doar două abatoare pentru sacrificarea animalelor. Altfel spus, și pericolul procesării cărnii provenite de la animale îndopate cu antibiotice ar fi, vezi Doamne, mai mic. «Credeți că prin scandaluri de presă și prin demisii la ANSVSA se rezolvă problemele?», », supărat că eficiența sistemului pe care îl reprezintă e pusă în discuție. Ca și cum, invers, problemele s-ar rezolva de la sine prin atât de clasică punere a batistei pe țambal ori ascunderea lor sub preș...

II. ACȚIUNEA ÎN JUSTIȚIE ÎNTREPRINSĂ DE RECLAMANȚI

5. La 23 iulie 2013, reclamanții, care îndeplineau funcțiile de secretar al biroului executiv, prim-vicepreședinte și, respectiv, președinte al C.M.V.R., au formulat o acțiune în răspundere civilă delictuală în fața Judecătoriei sectorului 5 București împotriva săptămânalului *Bihoreanul* și a jurnalistului A.A.C.O., autorul articolului. Reclamând atingerea adusă reputației lor, aceștia au acuzat conducerea săptămânalului și autorul articolului în litigiu că au folosit termeni pe care i-au considerat defăimători, sugerând că ar fi parțial responsabili de consumul de către populație de alimente contaminate cu reziduuri de antibiotice, că ar susține comerțul cu medicamente de uz veterinar, că ar avea un interes în anularea Ordinului nr. 41/2012 emis de Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor („A.N.S.V.S.A.”) și că au acționat împotriva intereselor medicilor veterinari membri ai C.M.V.R. Aceștia au susținut că supravegherea comerțului cu medicamente de uz veterinar era de competența A.N.S.V.S.A. și nu era de competența C.M.V.R. și că anularea în instanță a ordinului menționat nu era de natură să conducă la un pericol pentru sănătatea populației sau să creeze avantaje pentru ei sau pentru distribuitorii de antibiotice. Aceștia au susținut că limbajul folosit în articol a depășit limitele libertății de exprimare și că prejudiciul suferit a fost cu atât mai semnificativ cu cât articolul a fost publicat într-o perioadă de presiune mediatică intensă asupra C.M.V.R. și a medicilor veterinari, ca urmare a unui scandal privind vânzarea ilegală de carne de cal și exportul ilegal de produse de origine animală.

6. În apărarea sa, săptămânalul a declarat că scopul articolului nu a fost acela de a afecta reputația reclamanților, ci de a trage un semnal de alarmă cu privire la o chestiune de interes public referitoare la protecția sănătății populației.

A. Judecata pe fond

7. Prin hotărârea din 26 iunie 2014, Judecătoria Sectorului 5 București („judecătoria”) a respins acțiunea reclamanților ca fiind neîntemeiată. Pentru a ajunge la această concluzie, instanța de prim grad a analizat mai întâi conținutul articolului în litigiu, a audiat un martor (medicul veterinar C.M.) propus de pârâți și un martor (J.L.M.) propus de reclamanți și a adunat mărturii de la părți și probe cu înscrisuri de la aceștia. Aceasta a considerat apoi că articolul în cauză prezenta în întregime opinia medicului veterinar C.M. cu privire la comercializarea fără prescripție medicală a antibioticelor de uz veterinar și la efectele acestora asupra sănătății populației. De asemenea, a subliniat faptul că Ordinul nr. 41/2012 a fost anulat la 29 aprilie 2013 de către Curtea de Apel București în urma unei contestații depuse de C.M.V.R.

8. După ce a constatat că litigiul se referea la un conflict între dreptul la libertatea de exprimare al autorului articolului și dreptul la viață privată al reclamanților (art. 8 și 10 din Convenție), instanța de prim grad a considerat că ambele drepturi concurente erau aplicabile, că obligațiile pozitive de a proteja drepturile părților și de a găsi un echilibru echitabil între ele reveneau statului și că ingerința era prevăzută de Constituția României și de Codul civil. Acesta a reamintit apoi criteriile care reies din jurisprudența Curții și care trebuie luate în considerare la punerea în balanță a celor două drepturi (contribuția la o dezbatere de interes general, reputația persoanelor în cauză și scopul articolului, comportamentul anterior al persoanelor în cauză și repercusiunile articolului) și a procedat la aplicarea acestora în cazul de față, după ce a subliniat importanța distincției între fapte și judecăți de valoare și rolul jucat de metoda de obținere a informațiilor și de buna credință a autorului publicației.

9. Astfel, în ceea ce privește problema pericolului pe care îl prezintă pentru sănătatea umană comercializarea și utilizarea fără prescripție medicală a antibioticelor de uz veterinar, abordată în articolul în litigiu, instanța de prim grad a considerat că este vorba de un subiect de interes public care contribuie la o dezbatere de interes general și major și că, potrivit jurisprudenței Curții, publicul are dreptul de a avea acces la informații care să îi permită să evalueze pericolul la care este expus. Instanța de prim grad a citat, în acest sens, cauza *Tătar împotriva României* (nr. 67021/01, pct. 88, 27 ianuarie 2009). A observat de asemenea că situații similare, cum ar fi exportul de către o companie românească de carne de curcan care conținea reziduuri de antibiotice sau contaminarea laptelui cu aflatoxine, care au condus la demisia președintelui A.N.S.V.S.A., atrăseseră atenția presei înainte de publicarea articolului în litigiu.

10. În ceea ce privește reputația persoanelor în cauză, instanța de prim grad a reținut că reclamanții îndeplineau funcțiile de secretar al Biroului Executiv, de prim-vicepreședinte și, respectiv, de președinte al C.M.V.R.,

care, potrivit instanței, era un ordin profesional de interes public, întrucât emitea avize consultative cu privire la actele normative din domeniul medicinei veterinare, elabora acte normative obligatorii și aplica sancțiuni. În consecință, instanța de prim grad a considerat că reclamanții puteau fi asimilați unor „persoane publice” în sensul jurisprudenței Curții [în acest sens a citat cauzele *Krone Verlag GmbH & Co. KG împotriva Austriei*, nr. 34315/96, pct. 37, 26 februarie 2002, și *Verlagsgruppe News GmbH împotriva Austriei* (nr. 2), nr. 10520/02, pct. 36, 14 decembrie 2006]. Făcând trimitere la cauzele *Petrenco împotriva Moldovei* (nr. 20928/05, 30 martie 2010) și *Lingens împotriva Austriei* (8 iulie 1986, pct. 42, seria A nr. 103), aceasta a adăugat că primul și al treilea reclamant, fiind deținători de doctorat în medicină veterinară și cadre universitare cu o experiență academică considerabilă, beneficiau de notorietate în domeniul științific și că, în plus, al treilea reclamant, membru al Parlamentului României, era un „om politic”. Prin urmare, a concluzionat că toți trei erau expuși la o critică mai amplă decât cea permisă pentru o persoană fizică.

11. În ceea ce privește articolul, instanța de prim grad a constatat că acesta nu se referea la viața privată a reclamanților, care nu erau vizați decât într-un mod secundar privind felul în care aceștia reprezentau interesele medicilor veterinari, și că mesajul principal al articolului se referea la sănătatea publică.

12. Făcând trimitere la conduita anterioară a persoanelor menționate în articolul în litigiu, instanța de prim grad a reamintit că subiectul articolului în discuție făcuse deja obiectul unui articol de presă publicat în ziarul național *Cotidianul* și că informațiile respective fuseseră preluate de presa online (www.interceptor.informatia.ro sau www.sursadestiri.net) și de un post național de televiziune (Antena 3) într-o emisiune în cadrul căreia se discutaseră interesele pe care le-ar putea avea reclamanții în anularea Ordinului nr. 41/2012. Instanța de prim grad a observat că cel de-al treilea reclamant făcuse deja obiectul mai multor articole de presă care îl vizau în calitatea sa de deputat și care se refereau la modul în care acesta își dobândise și își declarase bunurile.

13. Instanța de prim grad a procedat apoi la analiza afirmațiilor în litigiu și a concluzionat că unele dintre acestea, cum ar fi cele referitoare la contaminarea cărnii și la consumul zilnic al acesteia de către populație, reprezentau declarații de fapt a căror veridicitate putea fi dovedită. Drept exemplu, instanța a amintit situația creată de exportul de carne de curcan contaminată cu reziduuri de antibiotice, care a făcut obiectul unei plângeri din partea autorităților germane și a dat naștere la mai multe anchete jurnalistice.

14. Instanța de fond a considerat drept judecăți de valoare afirmațiile referitoare la controlul exercitat de conducerea C.M.V.R. asupra comerțului cu medicamente veterinare, afirmații care nu fuseseră făcute de medicul veterinar C.M., dar la care acesta a subscris pe deplin în timpul mărturiei sale. Instanța a considerat că aceste declarații aveau o bază factuală suficientă,

susținută de mărturiile reclamanților înșiși, care au confirmat că erau, de asemenea, acționari în societățile care distribuiau medicamente veterinare la nivel național (societățile F. SA, S.C. SARL și I. SARL), ceea ce a confirmat ideea unui control de facto al acestei activități extrem de profitabile de către reclamanți. În același context, instanța de prim grad a considerat drept judecări de valoare afirmațiile autorului articolului potrivit cărora conducerea C.M.V.R. ar fi profitat de pe urma comerțului fructuos cu medicamente de uz veterinar și ar fi avut un interes personal în anularea Ordinului nr. 41/2012, care urmărea să asigure un cadru mai eficient pentru acest comerț. Pentru a ajunge la această concluzie, instanța de prim grad s-a bazat pe un articol publicat în mai 2013 în ziarul *Medicul Veterinar*, intitulat „Un semnal de alarmă”, care confirma faptul că comercializarea medicamentelor veterinare fără prescripție medicală reprezenta o problemă de actualitate. În plus, instanța de prim grad a observat că primul reclamant nu a contestat, în timpul mărturiei sale, faptul că reclamanții erau asociați cu omul de afaceri S.S., care controla societatea F. SA, cel mai mare distribuitor de medicamente veterinare la nivel național, și care făcea obiectul unei anchete penale privind preluarea ilegală a unei alte structuri medicale. În ceea ce privește afirmația, de fapt imputabilă autorului articolului, potrivit căreia conducerea C.M.V.R. nu i-ar fi mandatat pe reclamanți să solicite anularea Ordinului nr. 41/2012, instanța a hotărât că aceasta era o judecată de valoare care își avea originea în mărturia medicului veterinar C.M. și în mai multe articole de presă care relateau nemulțumirea exprimată de o mare parte a medicilor veterinari cu privire la demersul de anulare a Ordinului nr. 41/2012.

15. În ceea ce privește modalitatea de obținere a informațiilor și veridicitatea acestora, instanța a considerat că autorul articolului a respectat deontologia profesională în măsura în care, înainte de a-și publica articolul, a consultat articole de presă pe același subiect, a verificat dacă achiziționarea acestui tip de medicamente nu necesita prescripție medicală, a studiat CV-urile reclamanților, ceea ce i-a permis să confirme că aceștia erau acționari în societățile de distribuție a medicamentelor, a contactat medicul C. M. pentru ca afirmațiile sale să fie coroborate de un specialist în domeniu și a încercat să obțină informații telefonic de la D.S.V.S.A. Bihor. Citând cauza *Jersild împotriva Danemarcei* (23 septembrie 1994, pct. 35, seria A nr. 298), instanța de prim grad a constatat, de asemenea, că majoritatea afirmațiilor făcute de jurnalist reprezentau opinia medicului veterinar C.M.

16. Instanța de prim grad a concluzionat apoi că analiza efectuată în conformitate cu criteriul bunei-credințe a autorului articolului în litigiu a arătat că acesta a oferit o bază factuală suficientă pentru afirmațiile sale și că a utilizat un ton obiectiv și un limbaj moderat pentru a transmite un mesaj care se înscria în cadrul unei dezbateri inițiate de alți jurnaliști pe aceeași temă. În ceea ce privește afirmațiile reclamanților potrivit cărora pârâții nu le-ar fi acordat un drept la replică, instanța a considerat că, având în vedere

observația referitoare la judecățile de valoare exprimate de jurnalist, un eventual drept la replică pentru reclamanți nu era de niciun folos.

17. În sfârșit, în ceea ce privește repercusiunile articolului, instanța de fond a reținut că acesta a fost publicat într-un ziar local, al cărui site a fost vizitat de 95% dintre cititorii județului Bihor conform rezultatelor unui studiu adăugat la dosar. Aceasta a concluzionat că articolul îi viza foarte puțin pe reclamanți și că, în circumstanțele cauzei, orice constatare a unei abateri din partea pârâților ar fi încălcat dreptul la libertatea de exprimare, cu efectul de a descuraja presa. Instanța a hotărât că în speță nu au fost întrunite condițiile de răspundere civilă delictuală și a respins acțiunea ca fiind vădit nefondată.

B. Apelul declarat de reclamanți

18. Reclamanții au declarat apel împotriva acestei hotărâri, criticând aplicarea eronată, în opinia lor, a principiilor care decurg din jurisprudența Curții, precum și interpretarea incorectă, din punctul lor de vedere, de către instanța de prim grad a condițiilor privind răspunderea civilă delictuală.

19. Printr-o hotărâre definitivă din 16 septembrie 2015, Tribunalul București („tribunalul”) a respins apelul reclamanților și a confirmat hotărârea instanței de prim grad. Acesta a considerat că criticile formulate de reclamanți sunt nefondate, întrucât instanța de prim grad a luat în considerare nu numai dispozițiile legale interne, ci și principiile stabilite de jurisprudența Curții cu privire la punerea în balanță a celor două drepturi concurente. Hotărârea a fost comunicată reclamanților la 27 ianuarie 2016.

CADRUL JURIDIC INTERN RELEVANT

20. În conformitate cu art. 1349 alin. (1) C. civ., orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare (art. 1357 C. civ.).

ÎN DREPT

I. CONEXAREA CERERILOR

21. Având în vedere similitudinea obiectului cererilor, Curtea consideră potrivit să dispună conexarea acestora (conform art. 42 § 1 din Regulamentul Curții).

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

22. Reclamanții se plâng de faptul că autoritățile naționale nu le-au protejat dreptul la respectarea reputației lor împotriva prejudiciului cauzat de publicarea articolului în litigiu.

Aceștia invocă art. 8 din Convenție, ale cărui părți relevante în speță sunt redactate după cum urmează:

„(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie [...]

(2) Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora. ”

A. Cu privire la admisibilitate

1. *Aplicabilitatea art. 8 din Convenție*

23. Curtea reamintește că dreptul la protecția reputației este un drept care, ca element al vieții private, intră sub incidența art. 8 din Convenție [*Axel Springer AG împotriva Germaniei* (MC), nr. 39954/08, pct. 83, 7 februarie 2012; și *Polanco Torres și Movilla Polanco împotriva Spaniei*, nr. 34147/06, pct. 40, 21 septembrie 2010]. Pentru ca această dispoziție să devină aplicabilă, prejudiciul adus reputației persoanei trebuie să aibă un anumit nivel de gravitate și să fi fost realizat astfel încât să aducă atingere exercitării personale a dreptului la respectarea vieții private. Această condiție se aplică reputației sociale în general și reputației profesionale în special [*Axel Springer AG*, citată anterior, pct. 83; și *Denisov împotriva Ucrainei* (MC), nr. 76639/11, pct. 112, 25 septembrie 2018, cu trimiterile citate acolo].

24. În speță, având în vedere că articolul în litigiu sugera că reclamanții, care erau membri ai conducerii C.M.V.R., nu reprezentau de fapt interesele medicilor veterinari și erau implicați în comercializarea de medicamente veterinare (*supra*, pct. 4), Curtea consideră că afirmațiile făcute în articol erau suficient de grave pentru a reclama aplicarea art. 8 din Convenție.

2. *Alte motive de inadmisibilitate*

25. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat și că nu prezintă nici un alt motiv de inadmisibilitate în sensul art. 35 din Convenție, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamanții

26. Reclamanții arată că au fost acuzați că s-au aflat la originea vânzării fără prescripție medicală a antibioticelor de uz veterinar, că au acționat fără mandatul medicilor veterinari pe care îi reprezentau și, mai mult, împotriva sănătății populației, când au contestat Ordinul nr. 41/2012, și că au obținut astfel profituri din vânzarea fără prescripție medicală a medicamentelor de uz veterinar. Aceștia consideră că aceste afirmații, care au fost publicate și pe site-ul săptămânalului Bihoreanul, sunt suficient de grave pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție.

27. Reclamanții critică modul în care instanțele naționale au pus în balanță cele două drepturi concurente. Aceștia consideră că afirmațiile în litigiu au depășit limitele unei dezbateri de interes general privind sănătatea populației, deoarece, în opinia lor, acestea au vizat, de asemenea, respectarea deontologiei profesionale specifice profesiei de medic veterinar. În ceea ce privește sursa de inspirație a articolului în litigiu, aceștia precizează că, în afară de interviul acordat de medicul veterinar C.M., un singur articol de presă a fost publicat pe aceeași temă, la data de 13 martie 2013, în ziarul Cotidianul, și că acest articol face obiectul altor trei cereri depuse de ei la Curte. Aceștia au adăugat că, deși problema contaminării cărnii cu reziduuri de medicamente a făcut obiectul unor articole similare, nu s-a făcut nicio referire care să-i vizeze pe ei sau pe C.M.V.R. înainte de publicarea articolului în litigiu. În ceea ce privește notorietatea lor, reclamanții consideră că funcțiile lor în cadrul C.M.V.R. nu prezintă o importanță deosebită.

28. Reclamanții au susținut că afirmațiile în cauză nu aveau nicio bază factuală, element necesar chiar și în cazul judecăților de valoare. Aceștia citează în acest sens cauzele *Ierusalim împotriva Austriei* (nr. 26958/95, pct. 43, CEDO 2001-II), *Lešník împotriva Slovaciei* (nr. 35640/97, pct. 57, CEDO 2003-IV), și *Vides Aizsardzības Klubs împotriva Letoniei* (nr. 57829/00, pct. 44, 27 mai 2004). Făcând trimitere la cauza *Stângu și Scutelnicu împotriva României* (nr. 53899/00, pct. 53, 31 ianuarie 2006), aceștia susțin că medicul C.M., audiat în calitate de martor, nu s-a pronunțat cu privire la vinovăția lui C.M.V.R. și chiar a negat că ar fi autorul declarațiilor citate de jurnalistul A.A.C.O. în articolul său. Aceștia au adăugat că faptul că, autorul articolului a citat afirmații care nu fuseseră făcute de medicul veterinar C.M., demonstrează nerespectarea deontologiei profesionale și, prin urmare, o lipsă de bună credință [citează în acest sens cauza *Radio France și alții împotriva Franței*, nr. 53984/00, pct. 37, CEDO 2003-X (extrase)]. Potrivit reclamanților, acest punct de vedere ar fi fost confirmat și de faptul că jurnalistul nu a solicitat avizul A.N.S.V.S., care a emis ordinul nr. 41/2012, și nu a solicitat punctul de vedere al reclamanților

și nici nu a efectuat cercetările documentare necesare înainte de a publica un articol.

29. Reclamanții consideră că afirmațiile în litigiu nu reprezentau judecăți de valoare, ci declarații de fapt. În acest sens fac trimitere la declarațiile atribuite în mod eronat doctorului C.M. și la afirmațiile referitoare la absența unui mandat de anulare a ordinului nr. 41/2012, despre care susțin că nu ar avea niciun temei real. Aceștia fac trimitere în acest sens la cauza *Lešník* (citată anterior, pct. 57). În sfârșit, în ceea ce privește repercusiunile articolului, reclamanții au declarat că au fost subiectul mai multor reportaje, documentare și articole de presă care au pus la îndoială probitatea lor morală. Aceștia au adăugat că articolul în litigiu a fost publicat și pe site-ul săptămânalului Bihoreanul, ceea ce l-a făcut mai accesibil publicului larg, și a încălcat încă o dată dreptul lor la o bună imagine și reputație și a avut, în plus, repercusiuni asupra carierei lor academice.

b) Guvernul

30. Guvernul face trimitere la principiile generale privind drepturile protejate de art. 8 și art. 10 din Convenție, care sunt rezumate în cauza *Von Hannover împotriva Germaniei* (nr. 2) [(MC), nr. 40660/08 și 60641/08, pct. 65 și 70, CEDO 2012], și consideră că prezenta cauză vizează două drepturi concurente. Acesta consideră că ingerința în speță era prevăzută de lege și că urmarea un scop legitim. Guvernul susține că instanțele naționale, după ce au stabilit aplicabilitatea art. 8 în speță, au pus în balanță cele două drepturi pe baza criteriilor care decurg din jurisprudența Curții. Acesta consideră că principala problemă care trebuie analizată este dacă statul a asigurat un echilibru corect între cele două drepturi concurente.

31. În acest sens, Guvernul arată că instanța de fond a concluzionat, după analiza probelor din dosar, că articolul în litigiu a tras un semnal de alarmă cu privire la o chestiune de sănătate publică și a contribuit astfel la o dezbateră de interes general cu privire la o problemă de interes major pentru societate. Acesta consideră că reclamanții, în virtutea funcțiilor lor, erau supuși unui control mai atent din partea presei; că articolul nu se referea la viața lor privată; că toate afirmațiile, dintre care unele reprezentau declarații de fapt, iar altele erau judecăți de valoare, aveau o bază factuală suficientă și că autorul articolului a respectat normele de etică profesională înainte de a-l publica. Acesta adaugă că tribunalul a confirmat analiza instanței de prim grad și a hotărât că reclamanții nu și-au fundamentat suficient acuzațiile pentru ca apelul lor să poată fi admis.

32. Guvernul consideră că instanțele naționale au făcut o evaluare a intereselor concurente în acest caz. Acesta precizează că instanțele au hotărât că autorul articolului nu a acționat cu scopul de a aduce atingere reputației reclamanților și că, în speță, reclamanții nu îndeplineau condițiile pentru a introduce o acțiune în răspundere civilă delictuală. Acesta arată că instanțele interne au constatat că autorul articolului a acționat cu bună credință, că

reclamanții (care au continuat să își exercite funcțiile în cadrul C.M.V.R.) nu au dovedit existența vreunui prejudiciu rezultat din publicarea articolului în litigiu și că, în virtutea funcțiilor lor, au fost considerați persoane publice în sensul Convenției. Acesta face referire la jurisprudența Curții [în special la cauzele *Palade împotriva României* (dec.), nr. 37441/05, 31 august 2010; *Timciuc împotriva României* (dec.), nr. 28999/03, 12 octombrie 2010; și *Stroea împotriva României* (Comitetul), nr. 76969/11, 22 octombrie 2019], care ar acorda prioritate libertății de exprimare atunci când este pusă în balanță cu dreptul la viață privată, și consideră că statul pârât nu și-a încălcat obligația pozitivă de a asigura respectarea dreptului la viață privată al reclamanților.

2. Motivarea Curții

a) Principiile generale

33. Curtea reamintește că, în cauzele de același tip cu cea examinată, problema nu o constituie vreun act al statului, ci pretinsa insuficiență a protecției acordate de instanțele interne vieții private a reclamanților. Deși art. 8 are, în principal, scopul de a proteja persoana împotriva unor ingerințe arbitrare din partea autorităților publice, acesta nu se limitează la a impune statului să se abțină de la astfel de ingerințe: acestui angajament negativ i se adaugă obligații pozitive inerente respectării efective a vieții private sau de familie. Acestea pot implica adoptarea de măsuri care vizează respectarea vieții private chiar și în relațiile dintre persoane [*Von Hannover* (nr. 2), citată anterior, pct. 98]. Granița dintre obligațiile pozitive și obligațiile negative ale statului în raport cu art. 8 nu se pretează unei definiri precise; principiile aplicabile sunt totuși comparabile. În special, în ambele cazuri, trebuie să se țină seama de echilibrul just între interesele concurente aflate în joc (*ibid.*, pct. 99).

34. În cazul în care capătul de cerere cu care este sesizată Curtea se referă la o încălcare a drepturilor protejate de art. 8 din Convenție ca urmare a exercitării de către alții a dreptului lor la libertatea de exprimare, este necesar să se țină seama în mod corespunzător, la aplicarea art. 8, de cerințele art. 10 din Convenție (a se vedea, de exemplu, și *mutatis mutandis*, *Von Hannover împotriva Germaniei*, nr. 59320/00, pct. 58, CEDO 2004-VI). Astfel, în aceste cazuri, Curtea va trebui să realizeze o evaluare comparativă a dreptului la respectarea vieții sale private și a interesului public pentru protejarea libertății de exprimare, având în vedere că nu există o ierarhie între drepturile garantate de cele două articole (*Sousa Goucha împotriva Portugaliei*, nr. 70434/12, pct. 42, 22 martie 2016).

35. În această privință, Curtea amintește că a avut deja ocazia să enunțe principiile relevante care trebuie să ghideze aprecierea sa în acest domeniu [*Couderc și Hachette Filipacchi Associés împotriva Franței* (MC), nr. 40454/07, pct. 90-93, CEDO 2015 (extrase); și *Von Hannover* (nr. 2), citată

anterior, pct. 95-99]. Astfel, Curtea a stabilit o serie de criterii în cadrul evaluării comparative a drepturilor în litigiu [*Axel Springer AG*, citată anterior, pct. 90-95, și *Von Hannover (nr. 2)*, citată anterior, pct. 109-113]. Criteriile definite aplicabile în materie – în măsura în care sunt relevante în speță – sunt contribuția la o dezbatere de interes general, notorietatea persoanei vizate, obiectul reportajului, comportamentul anterior al persoanei vizate; și conținutul, forma și repercusiunile publicației (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 93).

36. În acest context, Curtea amintește că, deși presa nu trebuie să depășească anumite limite, în special în ceea ce privește protecția reputației și a drepturilor altora, îi revine totuși sarcina de a comunica, cu respectarea îndatoririlor și a responsabilităților sale, informații și idei cu privire la toate problemele de interes general. Funcția sa de difuzare a informațiilor și ideilor cu privire la astfel de probleme se completează cu dreptul publicului de a primi astfel de informații și idei. În caz contrar, presa nu ar putea juca rolul său indispensabil de „câine de pază” (*Axel Springer AG*, citată anterior, pct. 79).

37. Curtea a subliniat totodată că contribuția presei la o dezbatere de interes general nu se poate limita numai la fapte de actualitate sau debateri preexistente. Desigur, presa este un mijloc de difuzare a debaterilor de interes general, dar are totodată rolul de a dezvălui și de a comunica publicului informații care ar putea să stârnească interesul și să ducă la astfel de debateri în cadrul societății (*Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 114).

38. În exercitarea competenței sale de control, Curtea nu are sarcina de a se substitui instanțelor naționale, ci trebuie să verifice, având în vedere cauza în ansamblu, dacă hotărârile pe care acestea le-au pronunțat în temeiul competenței lor de apreciere sunt în concordanță cu dispozițiile Convenției (*Axel Springer AG*, citată anterior, pct. 86). Deși punerea în balanță, de către autoritățile naționale, a drepturilor garantate de art. 8 și 10 din Convenție s-a realizat cu respectarea criteriilor stabilite de jurisprudența Curții, este necesar să existe motive întemeiate pentru ca aceasta să substituie opinia instanțelor naționale cu opinia proprie (*ibid.*, pct. 87-88, cu trimiterile citate acolo).

39. În plus, Curtea reamintește distincția care se face între declarațiile de fapt și judecățile de valoare. Caracterul concret al declarațiilor de fapt se poate dovedi; în schimb, exactitatea judecăților de valoare neputând fi demonstrată, obligația de a le dovedi este imposibil de îndeplinit și aduce atingere înseși libertății de opinie, element fundamental al dreptului garantat de art. 10 (*Mika împotriva Greciei*, nr. 10347/10, pct. 31, 19 decembrie 2013). Totuși, în cazul judecății de valoare, proporționalitatea ingerinței depinde de existența unui „baze factuale” suficiente pe care sunt fondate afirmațiile litigioase: în caz contrar, această judecată de valoare s-ar putea dovedi excesivă. Pentru a face distincția între o imputare de fapt și o judecată de valoare, trebuie să se țină seama de circumstanțele speței și de tonul general al afirmațiilor, aserțiunile

privind probleme de interes public putând constitui judecăți de valoare mai degrabă decât declarații de fapt [*Morice împotriva Franței* (MC), nr. 29369/10, pct. 126, CEDO 2015, și trimiterile citate acolo].

b) Aplicarea principiilor în prezenta cauză

40. Revenind la circumstanțele cauzei, Curtea observă mai întâi că reclamantii i-au reproșat autorului articolului că ar fi sugerat că erau în parte responsabili de consumul de către public de alimente contaminate cu reziduuri de antibiotice, că susțineau comerțul cu medicamente de uz veterinar, că aveau un interes în anularea Ordinului nr. 41/2012 și că acționau împotriva intereselor medicilor veterinari membri ai CMVR. (*supra*, pct. 5).

41. În această privință, Curtea consideră util să sublinieze, cu titlu preliminar, că rolul său în prezenta cauză constă, în primul rând, în verificarea faptului că instanțele naționale, ale căror decizii sunt contestate de reclamantii, au asigurat un just echilibru între drepturile în litigiu, pronunțându-se în conformitate cu criteriile pe care le-a definit în acest scop (*supra*, pct. 35 și 38).

i. Cu privire la problema contribuției la o dezbateri de interes general

42. Curtea reamintește că art. 10 § 2 din Convenție nu lasă loc pentru restricții privind libertatea de exprimare în domeniul discursului politic sau al problemelor de interes general. În fapt, marja de apreciere de care dispun statele este redusă în cazul dezbaterilor asupra problemelor de interes general [*Baka împotriva Ungariei* (MC), nr. 20261/12, pct. 159, 23 iunie 2016, și *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei* (MC), nr. 931/13, pct. 167, 27 iunie 2017]. Pentru a verifica dacă o publicație referitoare la viața privată a unei alte persoane nu este destinată doar să satisfacă curiozitatea unui anumit public, ci constituie, de asemenea, o informație de importanță generală, este necesar să se aprecieze publicația în ansamblul ei și să se verifice dacă aceasta, luată în ansamblu și în contextul în care este prezentată, se referă la un subiect de interes general (*Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 102).

43. În această privință, Curtea precizează că au legătură cu interesul public chestiunile care afectează publicul în așa măsură încât acesta se poate interesa în mod legitim de ele, care îi atrag atenția sau îl preocupă în mod semnificativ, în special pentru că se referă la bunăstarea cetățenilor sau la viața comunității. Acesta este, de asemenea, cazul subiectelor care sunt susceptibile să creeze o mare controversă, care vizează o temă socială importantă sau care au legătură cu o problemă despre care publicul are interesul să fie informat (*ibid.*, pct. 103, cu trimiterile citate acolo).

44. În speță, Curtea constată că instanța de prim grad a indicat că articolul în litigiu se referea la pericolul pe care îl prezintă pentru sănătatea umană comercializarea și utilizarea antibioticelor veterinare fără prescripție

medicală. Aceasta a hotărât că era vorba de o chestiune de interes public care contribuia la o dezbatere de interes general și major și a observat că această chestiune atrăsese deja atenția presei cu mult înainte de publicarea articolului în cauză (*supra*, pct. 9).

45. Curtea amintește că a statuat deja că declarațiile referitoare la protecția sănătății publice erau chestiuni de interes general și făceau parte dintr-o dezbatere publică de o importanță extremă (a se vedea, în special, *Mamère împotriva Franței*, nr. 12697/03, pct. 20, CEDO 2006-XIII, cu trimiterile citate acolo).

46. Aceasta relevă faptul că articolul în litigiu avea ca obiect dezvăluirea pericolului pe care îl reprezenta pentru sănătatea consumatorilor comercializarea și utilizarea medicamentelor de uz veterinar fără prescripție medicală, precum și demersurile întreprinse de reclamanți pentru a obține anularea unui ordin care viza eficientizarea normelor în acest domeniu și implicarea directă a părților interesate în comercializarea medicamentelor de uz veterinar (*supra*, pct. 4). De asemenea, a constatat că problema comercializării cărnii improprie pentru consum era deja un subiect de actualitate la momentul publicării articolului în litigiu și făcea obiectul unei dezbateri în presa națională (*supra*, pct. 9, 12 și 27).

47. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea nu poate decât să fie de acord cu punctul de vedere al instanței de prim grad în ceea ce privește analiza aplicării acestui prim criteriu. Aceasta estimează că subiectele abordate în articolul în litigiu reprezentau chestiuni de interes general referitoare la protecția sănătății publice (a se vedea jurisprudența citată *supra*, pct. 36-37 și 42-43). Observă că această chestiune era deja un subiect de dezbatere publică (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 114 *in fine*). La fel ca instanțele naționale (*supra*, pct. 9), aceasta amintește că obligațiile pozitive care revin autorităților în temeiul art. 8 din Convenție impun ca publicul să aibă acces la informații care să îi permită să evalueze pericolul la care este expus (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tătar împotriva României*, nr. 67021/01, pct. 88, 27 ianuarie 2009).

48. În plus, Curtea nu are niciun motiv de îndoială cu privire la faptul că publicarea articolului în litigiu ar putea fi interpretată ca o contribuție la o dezbatere de interes general.

ii. *Cu privire la notorietatea persoanelor vizate și subiectul articolului*

49. Curtea reamintește că trebuie să se facă o distincție între persoanele private și persoanele care acționează într-un context public, în calitate de personalități politice sau persoane publice (*Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 118). Limitele criticii admisibile sunt mai mari în privința unui om politic, vizat în această calitate, decât în privința unei simple persoane particulare (*Petrina împotriva României*, nr. 78060/01, pct. 40, 14 octombrie 2008). De altfel, acest principiu nu se aplică doar

politicienilor, ci și tuturor celor care fac parte din sfera publică, fie prin acțiunile lor, fie prin poziția lor (*Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 121, cu trimiterile citate acolo).

50. În speță, Curtea observă că instanța de prim grad a estimat că reclamanții erau „persoane publice” în virtutea funcțiilor lor în cadrul unui ordin profesional considerat a fi de interes public și a reputației dobândite de aceștia la nivel național în domeniul academic și politic (*supra*, pct. 10).

51. Curtea observă, la fel ca și instanțele naționale, că reclamanții au deținut funcții de conducere în cadrul unui ordin profesional pe care instanța de prim grad l-a considerat ca fiind de interes public (*supra*, pct. 10). Aceasta consideră că activitatea lor profesională a făcut din aceștia personalități cunoscute în domeniul lor profesional în sensul jurisprudenței citate *supra*, pct. 49 *in fine* (a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis*, *Petrie împotriva Italiei*, nr. 25322/12, pct. 51, 18 mai 2017). Mai mult, primul și al treilea reclamant erau bine-cunoscuți în domeniul academic (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Petrenco împotriva Moldovei*, nr. 20928/05, pct. 60, 30 martie 2010), iar cel de-al treilea era, în plus, un „om politic” (*supra*, pct. 10 *in fine*) în sensul jurisprudenței citate *supra*, pct. 49.

52. Curtea a concluzionat că reclamanții erau personalități publice de o anumită notorietate și, prin urmare, nu puteau pretinde o protecție a dreptului lor la viață privată în același mod ca o persoană privată necunoscută publicului.

53. În ceea ce privește obiectul articolului, Curtea observă, la fel ca și instanțele naționale (*supra*, pct. 11), că acesta nu viza viața privată a reclamanților, ci activitățile lor profesionale în calitate de membri ai conducerii C.M.V.R. și asociați în societăți de comercializare și de distribuție de medicamente de uz veterinar (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Sabou și Pircalab împotriva României*, nr. 46572/99, pct. 39, 28 septembrie 2004).

iii. Cu privire la comportamentul anterior al persoanei vizate

54. Curtea constată că instanțele interne nu s-au pronunțat asupra comportamentului anterior al reclamanților față de mass-media, ci doar au amintit că aceștia au atras atenția mass-media înainte de publicarea articolului în litigiu (*supra*, pct. 12).

55. Prin urmare, aceasta consideră că comportamentul anterior al reclamanților față de mass-media nu a avut nicio influență asupra rezultatului punerii în balanță a drepturilor în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Fuchsmann împotriva Germaniei*, nr. 71233/13, pct. 49, 19 octombrie 2017).

iv. Cu privire la conținutul, forma și consecințele articolului

56. Curtea reamintește că, în practica lor cotidiană, jurnaliștii iau decizii în care aleg linia de demarcație dintre dreptul publicului la informare și dreptul celorlalți la respectarea vieții lor private. Astfel, aceștia au

responsabilitatea principală de a proteja persoanele, inclusiv persoanele publice, de orice intruziune în viața lor privată. Alegerile pe care le fac în această privință trebuie să se bazeze pe regulile de etică și de conduită profesională ale profesiei lor (*Couderc și Hachette Filipacchi Associés*, citată anterior, pct. 138). Cu toate acestea, în timp ce jurnaliștii sunt liberi să aleagă, dintre informațiile care le parvin, informațiile pe care le vor folosi și maniera în care o vor face, această libertate nu este scutită de responsabilitate (*ibid.*, pct. 139 *in fine*).

57. În speță, Curtea reține că, în urma analizării conținutului articolului în litigiu, instanța de fond a concluzionat că acesta se axa în principal pe contaminarea produselor alimentare de origine animală cu reziduuri de medicamente de uz veterinar și pe pericolul pe care acestea îl reprezentau pentru sănătatea consumatorilor și că reclamanții nu fuseseră vizați decât în mod secundar (*supra*, pct. 11).

58. Deși articolul în cauză se referea, de asemenea, la demersurile pe care reclamanții, în calitate de reprezentanți ai C.M.V.R., le făcuseră pentru a obține anularea unui ordin menit să eficientizeze normele în acest domeniu și la implicarea directă a persoanelor în cauză în comercializarea medicamentelor veterinare (*supra*, pct. 46), Curtea constată că acesta nu dezvăluia detalii din viața privată a reclamanților și nici nu conținea expresii abuzive, ci că expunea în principal opinii asupra modului în care reclamanții își îndeplineau atribuțiile în cadrul conducerii C.M.V.R. (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Petro Carbo Chem S.E. împotriva României*, nr. 21768/12, pct. 53, 30 iunie 2020).

59. Curtea constată de asemenea că articolul în litigiu se referea la comentariile făcute de medicul veterinar C.M. În timp ce comentariile acestuia din urmă au fost atribuite în parte autorului articolului (a se vedea, *a contrario*, *Magosso și Brindani împotriva Italiei*, nr. 59347/11, pct. 52, 16 ianuarie 2020), instanța a hotărât, după ce a primit mărturia lui C.M., că acest martor a coroborat tezele potrivit cărora conducerea C.M.V.R. controla comerțul cu medicamente veterinare și că o mare parte dintre medicii veterinari erau nemulțumiți de demersul de anulare a Ordinului nr. 41/2012 (*supra*, pct. 4 și 14).

60. În primul rând, în ceea ce privește afirmațiile autorului articolului cu privire la pericolul pe care îl reprezenta pentru consumatori carnea contaminată cu medicamente (*supra*, pct. 13), Curtea este de părere, la fel ca instanțele naționale și în lumina principiilor citate *supra*, pct. 39, că acestea erau declarații de fapt care aveau o bază factuală suficientă, în condițiile în care au fost întreprinse mai multe investigații jurnalistice pe acest subiect. Alte afirmații, cum ar fi, de exemplu, cele referitoare la controlul exercitat de reclamanți asupra comerțului cu medicamente de uz veterinar sau la interesul lor în anularea Ordinului nr. 41/2012 și la faptul că aceștia nu mai reprezentau cu adevărat interesele membrilor C.M.V.R., au fost considerate ca fiind judecări de valoare de către instanțele naționale (*supra*, pct. 14). Având în

vedere implicarea reclamanților în calitate de acționari în societăți care distribuiau medicamente de uz veterinar la nivel național și nemulțumirea anumitor medici veterinari (*supra*, pct. 14), Curtea este de acord cu concluzia instanțelor naționale și consideră că, deși pot conține o anumită doză de exagerare, afirmațiile respective reprezintă judecăți de valoare.

61. În al doilea rând, Curtea reamintește că, în cazul în care jurnaliștii repetă afirmații făcute de un terț, criteriul care trebuie aplicat nu este dacă aceștia pot dovedi adevărul afirmațiilor, ci dacă au acționat cu bună-credință și și-au respectat obligația care le revine de obicei de a verifica o declarație de fapt sprijinindu-se pe o bază factuală suficient de precisă și de fiabilă, care ar putea fi considerată ca fiind proporțională cu natura și cu forța afirmației lor (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dioundine împotriva Rusiei*, nr. 37406/03, pct. 35, 14 octombrie 2008), având în vedere faptul că, cu cât este mai gravă acuzația, cu atât mai puternică trebuie să fie baza factuală [*Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei* (MC), nr. 49017/99, pct. 78, CEDO 2004-XI].

62. În speță, Curtea constată, la fel ca instanțele naționale, că autorul articolului a acționat cu bună credință întemeindu-se pe alte articole care au abordat același subiect și transformând informațiile astfel culese în judecăți de valoare (*supra*, pct. 15-16). Afirmațiile sale au fost coroborate de mărturia medicului veterinar C.M., care a dorit, la fel ca jurnalistul, să tragă un semnal de alarmă asupra comercializării gratuite a medicamentelor de uz veterinar. În plus, faptul că autorul articolului și-a moderat observațiile, și-a însoțit afirmațiile cu documente justificative și că era implicat în cadrul unei dezbateri deja în desfășurare (*supra*, pct. 12 și 27) sunt elemente care atestă buna sa credință (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dumitru împotriva României*, nr. 4710/04, pct. 47, 1 iunie 2010, cu trimiterile citate acolo).

63. În ceea ce privește forma articolului în litigiu, Curtea reamintește că amploarea difuzării articolului poate avea, de asemenea importanță, în funcție de faptul dacă este vorba despre un ziar cu tiraj național sau local, important sau cu impact redus [*Von Hannover* (nr. 2), citată anterior, pct. 112, și trimiterile citate acolo]. În speță, Curtea reține că instanțele naționale au analizat amploarea difuzării și accesibilitatea articolului în litigiu și au concluzionat că articolul în cauză a fost publicat într-un săptămânal cu tiraj local, al cărui site web a fost vizitat în principal de cititori din județul Bihor (*supra*, pct. 17; a se vedea de asemenea, *mutatis mutandis*, *M.L. și W.W. împotriva Germaniei*, nr. 60798/10 și 65599/10, pct. 112, 28 iunie 2018). Prin urmare, Curtea poate adopta concluziile instanțelor naționale conform cărora gradul de difuzare a articolului în litigiu a fost limitat (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Fuchsmann*, citată anterior, pct. 52)

v. Concluzie

64. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că instanțele naționale au pus în balanță în mod adecvat dreptul reclamanților la

respectarea vieții lor private și dreptul autorului articolului la libertatea de exprimare, evaluându-le în lumina criteriilor care decurg din jurisprudența acesteia. Având în vedere marja de apreciere de care dispun statele contractante, Curtea nu vede niciun motiv întemeiat pentru a substitui cu opinia sa pe cea a instanțelor române (a se vedea jurisprudența citată *supra*, pct. 38). Prin urmare, nu se poate afirma că instanțele naționale, refuzând să dea curs cererilor reclamantilor, nu și-au îndeplinit obligațiile pozitive care revin statului român de a proteja dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private, în sensul art. 8 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Petrie*, citată anterior, pct. 46-54).

65. Prin urmare, nu a fost încălcat art. 8 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Decide* să conexeze cererile;
2. *Declară* cererile admisibile;
3. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 7 decembrie 2021, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

{semnătură_p_2}

Ilse Freiwirth
Grefier adjunt

Yonko Grozev
Președinte

HOTĂRÂREA DANEȘ ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

ANEXĂ

Nr.	Cererea nr.	Numele cauzei	Introdusă la	Reclamant Anul nașterii Domiciliul	Reprezentat de
1.	44332/16	Daneș împotriva României	26 iulie 2016	Mihai DANEȘ 1957 București	Robert-Ionuț CIOCANIU
2.	44829/16	Harbuz împotriva României	26 iulie 2016	Liviu HARBUZ 1962 Piatra Neamț	Robert-Ionuț CIOCANIU
3.	44839/16	Andronie împotriva României	26 iulie 2016	Viorel ANDRONIE 1963 București	Robert-Ionuț CIOCANIU